

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Confessionibus Ritè ac fructuosè excipiendis Doctrinas tam generales, quàm speciales ad varios Hominum Status accomodatas complectens

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. IV. Quid in Confessione Rusticorum, aliarúmque simplicium
Personarum observandum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49251)

(nisi ipsi ultrò de hac loqui inciperent) sed tantùm attendere, an non ex hac ipsa confessione eorum propositum colligere possit. Resp. 2. si vel ex circumstantiis, vel aliorum relations, vel ipso etiam studio, cui se impendunt, probabiliter colligat, eos jam ad certum statum determinatos esse, non debet illi directè suadere novam electionem, aut examen præcedentis electionis, sed potius pro occasione data prudenter indagare, an maturâ & prudenti deliberatione eum statum elegerint, difficultatésq; in eo occurrentes bene perpenderit &c. Quod si factum esse comperiat, in eo maximè industriam suam ponat, ut eis salutare doctrinas pro eo statu necessarias paulatim suggerat, atque ad virtutes illi statui necessarias assuefaciat. Resp. 3. si necdum ad certum statum determinatos esse advertat, tum datâ occasione prudenter ipsis necessitatem hujus electionis ostendat, atque ut eam fructuosè instruant, modum facilem simul & solidum edoceat, aut etiam libellos eum in finem compositos suggerat; & si quidem ejus opera in negotio isto uti velint, ultrò eam offerat, nec minùs promptè exhibeat in omnibus iis officiis exercendis, quæ in tali negotio à prudenti & zeloso Confessario expectari possunt.

CAPUT IV.

QUID IN CONFESSIOE RUSTICORUM,
aliarúmque simplicium Personarum obser-
vandum sit?

Q. 1. AN Rustici tales examinandi sint? Resp. cum plerumque ipsi minùs apti sint ad peccata sua cognoscenda, probabiliorè videri sententiam, quæ docet, in tali casu Confessarium obligari ad examinandum Penitentem. Resp. 2. melius ferè facturum Confessarium, si, postquam quæsierit, quædam confessi sunt, mox ipse faciat initium quæstionum, ne vel multa inepta, aut certè impertinentia, & non satis explicita audire, iterùmque novas quæstiones formare cogatur; peccerit tamen interdum, maximè in Junioribus, audire, quibus de rebus ipsimet se accusent, ut hac ratione paulatim ipsi sua peccata enarrare assuescant.

Qu. 2. Quibus de rebus interrogandi sint? Resp. de sequenti-

bus ferè. 1. An nunquam blasphemaverint per Sacramenta. 2. An nunquam juraverint per animam suam, aut *Aluff mein* *Hyd*? 3. An Sacrum die festo culpabiliter non neglexerint? 4. An nunquam mortem, tonitrua, aut simile quid alteri imprecati sint? 5. An non gravem iram conceperint? 6. An non turpia agnomina aliis imposuerint? 7. An nunquam turpia verba locuti fuerint? nam de cogitationibus vix quæri debent, cum plerumque malitiam in illis non advertant. 9. An nunquam se voluntariè inebriaverint usque ad rationis privationem? 10. An suis Parochis & Dominis decimas & tributa integrè, fidelitèrque obtulerint? 11. An nullum in emendo aut vendendo deceperint? 12. An nunquam alteri detraxerint? Resp. 2. in ejusmodi quæstionibus formandis tria bene observanda esse. 1. Ut bene specificentur, ne frequentius interrogare sit necesse; hinc non dicat ordinariè Confessarius, an non blasphemasti? quia nesciunt ordinariè, quid sit blasphemare, & ideo respondent affirmativè, licèt tantùm agnomina dederint, aut malum imprecati sint. Potius ergo statim quærat? An non blasphemasti per Sacramenta? Pari modo non quærat simpliciter: An die festo non omisisti Sacrum? sed addat *ex negligentia*, vel culpabiliter: Nec quærat etiam hoc modo: An nunquam fuisti ebrius? sed addat, ut nesciveris, quid ageres? 2. Ut non putet hæc omnia semper interroganda esse, sed prout cujusque conditio fert; hinc mulieres non facilè de ebrietate, fraudatione tributi, turpibus tactibus quærendæ sunt, nisi fortè sint Juvenulæ. 3. Ut, ubi quæsit, quod quærendum esse putavit, quærat insuper, an non adhuc gravioris alicujus criminis conscientiam habeant?

Qu. 3. An de numero quærendi sint? Resp. 1. ordinariè non videri necesse in blasphemis, juramentis, detractionibus, turpiloquiis, cum sæpe talia apud ipsos defectu sufficientis intentionis à peccato mortali excusentur; & præterea, etsi quærantur, plerumque numerum convenientem assignare non possint; poterit tamen interdum Confessarius quærare, an quotidie ita blasphemaverint &c. Resp. 2. si ebrietatem, aut Sacrum ex negligentia omiserint, omnino quærendos esse de numero; cum hæc & similia non tam frequenter fieri soleant, atque adeò numerus faciliùs indagari queat.

Qu. 4.

Qu. 4. *An de circumstantiis interrogandi sint?* R. affirmative; saltem in ijs, in quibus circumstantiam talem explicare possunt, v. g. si dicant, se furatos, aut decimas integrè non dedisse; tunc enim omnino quæri debent, quanta fuerit materia hujus furti. Econtrario verò circa detractiones aut verba turpia rarò interrogandi sunt, quales fuerint, cum plerumq; discernere non soleant, an damnum aliquod ex detractione secutum sit, & an verba inhonesta contra honestatem aut charitatem, an ex levitate tantum quadam & consuetudine prolata.

Qu. 5. *An, si accusent se de quibusdam peccatis, qua in se peccata non sunt, quærendi sint, an putaverint esse peccata, & an talis erronea conscientia ipsis eripienda sit?* R. si dicant, se aliqua peccata, v. g. blasphemias, rixas, & similia in ebrietate commisisse, quæ ex aliorum relatione didicerunt, non esse quærendos, nec corrigendos, cum ejusmodi actus peccaminosi non sint ordinariè; & prudenter cogitari non possit, quòd ideo se inebriaverint, ut ejusmodi peccata committerent. Quòd si verò se de lusu, saltu, vomitu, comestione ante Sacrum die festo, neglecto Sacro ex justa causa, inimicitia (id est, lite coram Judice, quam ipsi inimicitia nomine intelligunt) & similibus accusent, omnino quærendi sunt, an pro peccato gravi tales actiones habuerint; & si affirmant, quoties tale peccatum commiserint? quo intellecto inonendi sunt de errore, & qua ratione licita sit talis actio, breviter explicandum.

Qu. 6. *An, si confiteantur, se ad pecora curanda variis incantationibus adhibuisse, aut petivisse ab aliis, ut adhiberent, censendi sint mortaliter peccasse?* R. si ipsi adhibuerint ejusmodi incantationes aut benedictiones, omnino quærendos esse, quales fuerint; & si quidem nomina ignota, vel verba falsa, aut apocrypha, aut certus numerus, horæ, & similia adhibeantur, plerumque ut inepta, & vanam observationem olentia reprobari debent, eorumque loco suaderi, ut vel aquam benedictam, vel Ignatianam, vel certas preces DEO, B. Virgini aut alteri Sancto promissas & persolutas adhibeant. R. si si ab aliis petiverint incantationes illas adhiberi, plerumque periculum esse vanæ observantiæ, atq; ideo consulendum, ut deinceps ab hujusmodi auxiliis petendis abstineant, & potius ad spi-

ad spiritualia, aut certè corporalia usitata confugiāt, eò quòd raro DEUS suam benedictionem impertiat ijs, qui sepositā in ipsum fiduciā, humanam opem & media illicitis modis conquirunt. R. 3. de numero talium peccatorum inquitendo Confessarium non nimis sollicitum esse debere, cum, teste Busenbaum l. 3. tr. 1. du. 2. re. 7. ut plurimum in similibus, in quibus tacitum est pactum, venialiter tantum peccati, doceant Sanchez, Cajet, Armilla & alij Authiores. R. 4. neque de specie superstitionis multum sollicitum esse debere, cum eas specie inter se non distingui, Diana p. 1. tr. 7. re. 44. & 66. cum Reginaldo, Soto & aliis doceat.

Qu. 7. *An, si quarant, num in festo S. Stephani equis sanguinem mittere, aut eosdem ter circa templum alicuius Sancti circumducere liceat, Confessarius id permittere possit?* R. affirmativè, si faciant id devotionis majoris gratiā, & ut effectus Sanctorum meritis adscribatur. Quare prudentis Confessarij erit, intentionem sui Pœnitentis inquirere hac in parte.

Qu. 8. *An, si querant, num ad maleficium, quo pecus infectum est, dissolvendum, possint operā Rustici alicuius in maleficiis dissolvendis famosi uri, possit Confessarius id concedere?* R. cum pletumque dubium sit, utrùm tales homines possint maleficium sine novo maleficio tollere; ordinariè non esse suadendum, ut eorum operā utantur Rustici: posset tamen Confessarius tali Pœnitenti suadere, ut illos homines quærat, utrùm naturali & licito medio maleficium hoc tollere possint? & si quidem affirmant, eorum operā utatur; hoc enim licitum esse Sanch. Palao, Lessius & alij apud Busenbaum concedunt. licet ego semper suaderem, ab hujusmodi mediis abstinendum (nisi evidenter constaret, licita & naturalia esse) fiduciāque in DEO & Sanctis, aut aliis mediis licitis tantæ celestibus, quàm terrestribus ponendam.

Qu. 9. *An, si Confessarius nullum particulare peccatum per quæstiones elicere possit à Rustico, nihilominus eum absolvere possit ac debeat?* R. affirmativè cum Lugone & aliis apud & cum Dicastillo d. 9. du. 9. n. 744. cum tales impotentes censentur ad peccata in specie explicanda, atque ad eò perinde absolvi debeant ut moribundi, qui per signa tantum de peccatis in communi se accusarunt. uti & P. Gobat tr. 6. n. 479. sic loquens: Negat P. Corinck. l. 6. n. 98. esse probabilem opinio.

opinionem opinantium, quando adest tanta turba confitenti
volentium pro aliquo celebri Festo, ut Sacerdos nequeat om-
nibus satisfacere, audiendo omnes integrè, posse singulis
dicere, ut aperiant solùm graviora è mortalibus, reliqua dif-
ferant in aliud tempus. Censeo ego (pergit cit Author) sal-
vo meliori iudicio, eam opinionem posse probabiliter susti-
neri casu, quo multi advenissent è longinquo obtinendæ ali-
cujus grandis indulgentiæ Confessionem & Communionem
requerentis causâ. Certè si probè examinentur causæ, ob quas
hactenus diximus, ex omnium aut multorum sensu posse di-
midiari Confessionem, & singulariter, quòd ordinatæ occu-
pationes Superioris præbeant ex multorum opinione causam
audiendi, absolvendique sola reservata, remittendo Peniten-
tem ad inferiorem pro non reservatis, apparebit, non posse
consequenter negari probabilitatem speculativam & pra-
cticam huic meæ restrictivæ opinioni. Ita ille.

Qu. 10. *An si magnus sit Rusticorum accursus, dimidiari
possit confessio, potioribus tantùm peccatis auditis, & reliquis in
aliud tempus dilatis?* R. ita quidem sentire aliquos apud Co-
ninck d. 7. du. 9. n. 93. quorum sententiam Laym. l. 5. tr. 6.
c. 13. n. 10. non omnino improbare videtur. Paulò aliter re-
spondet P. Georgius Gobat tr. 7. n. 430. in hæc verba: Pro-
ponendæ sunt tali homini aliqua species communium pec-
catorum, quas omnes si neget, dici potest, imò juxta Layman-
num l. 5. tr. 6. c. 8. n. 8. debet: Ergo, mi bone vir, quia nihil
vis confiteri, non possum te absolvere; abi in nomine Domi-
ni. Nec dubitandum, quin plures ex his sint immunes ab
omni gravi noxa. Et verò aliquoties id feci, sed aliquando
tum eo fructu, ut metus excidendi jure absolutionis excitaret
ad meliùs cogitandum de admisis, & nominàrit unum, al-
terùmve. Communiter tamen vel quæro ex talibus, quæle-
nam peccatum sint confessi in postrema aut prioribus confes-
sionibus, extorqueo que facile unum, at non reor, me habere
sufficientem materiam confessionis, nisi iis dicam: Ergo ite-
rum accusas te de hoc peccato, & petis à DEO veniam? Vel
sciscitor, an nunquam in pueritia fuerit mentitus, convitiis
alios affecerit, parentibus non fuerit causa iræ, & tunc ferè
infallibiliter reperio materiam, modò subdat se rursùm talia
confiteri. Gregorius Teretius in Instruct. Idioræ c. 1. §. 2. q. 1.
scribit

*Ms. fac. de peccatis et de
Euglenim gram.*

scribit, quando advertit rudem illum esse bonæ mentis, & à non longo tempore confessū, posse elicitō actu contritionis, ad quem ut illum quasi manu ducas, hortatur, sine absolutione dimitti post *Misereatur & Indulgentiam*. Si verò diu distulit confessionem, e.g. per dimidium annum, tutius esse, si impertiat illi absolutio, prius tamen interrogato, an non doleat, quòd, cum sine dubio multa saltem venialia commisit, ita tamen incuriè vixerit, ut ad tam multa peccata nullo modo attenderit; si cognoscat, se planè incuriè vixisse, & in posterum meliùs ad suas actiones attenturum, censet rectè hic Theologus, posse donari absolutione, etenim talis incuria absque dubio continet aliquam culpam. Hucusque P. Gobat, quæ omnia probari possunt, antequam ad practicandam priorem sententiam accedatur. Verùm meo iudicio rectiùs faciet Confessarius, si ad expediendos citiùs Pœnitentes observet sequentes industrias. Et 1. quidem omittat quæstiones aliquas de peccatis, de quibus plerumque certum est, quòd venialia duntaxat sint apud ejusmodi homines, uti sunt ira, agnomina, detractio, & similia. 2. Omittat colloquia, adhortationes, quas alioqui fecisset, si tempus & orium habuisset. 3. Si rudiores aliqui sint instruendi, instructionem differat in aliud tempus, moneatque, ut redeant vel ad se, vel ad alium. 4. Abscindat narrationes longiores & importunas ambages Pœnitentum; & si tales nactus sit, ipse potiùs formet quæstiones, quàm ut illos peccata explicare sinat. 5. Omittat orationes pro absolutione dici solitas, exceptâ illâ, quæ essentiam absolutionis continet. 6. Poterit, si velit, sequi sententiam Vasquezij & aliorum docentium, non teneri Confessarium interrogare Pœnitentem, atque ad eò uno, alteròve peccato intellecto mox interrogare, an nihil ampliùs conscientiam gravet; & si quidem affirmet, mox ad pœnitentiam injungendam, absolutionemque proferendam procedere.

Qu. II. *An, & qualis adhortatio Confessioni Rusticorum subiungenda sit?* R. 1. longiorem adhortationem non facile adhibendam esse, cum plerumque eam vel non satis intelligant, vel certè modico cum fructu percipiant; nam rationum rarò sunt capaces; historias verò quibus facilius moventur, tempus recensere non finit. R. quandoque si uni vitio periculoso v.g. ebrietati aut luxuriæ sint dediti, brevem adhorta-

tionem subnecti posse, quæ tamen ferè ex spe præmij & timore pænæ sive æternæ sive temporalis petenda est. R. 3. optimas esse adhortationes, quæ quandoque ipsi confessioni interferuntur, ut si, cum queruntur filios suos, aut domesticos valde immorigeros esse, subjiciat Confessarius: hinc colligimus mi bone vir, quantopere DEO displiceat, si nos, qui potius longè jure ei servire obligati sumus, illi tam inobedientes simus.

Qu. 12. *Qualis penitentia eiusmodi Rusticis sit imponenda?*
R. plerumque preces tantùm illis imponendas esse, & quidem tales, quas vel statim post confessionem, aut proximo festo recitare possint. Interdum tamen potest etiam Confessio & Communio pro aliquo festo, aut etiam frequentatio Concionis aut Catechismi illis imponi. Illud autem observet Confessarius, ut, si graviora peccata attulerunt, ordinariè illis Rosarium ad minimum imponat (licet alioqui propter spem Indulgentiarum minùs posset imponere) quia alioqui putant nimis parvam sibi penitentiam injunctam esse, utrumque peccata confitentur.

C A P U T V.

*QUID CIRCA CONFESIONEM EORUM,
qui integrè confiteri, ex pudore vel pertinacia
nolunt, sit observandum?*

Q. 1. *Quanam integritas requiratur ad confessionem?* Proponitione notandum est, duplicem esse integritatem, materiale scilicet, & formalem. Materialis est, quæ exprimitur omnia, quæ sunt ex præcepto Christi, per se loquendo, exprimenda, nimirum omnia peccata mortalia memoriae occurrentia, non confessa, eorumque numerus, & circumstantiæ, quæ speciem mutant: Formalis integritas est, quando præcisè ea in confessione exprimitur, quæ confitentia hîc & nunc dicitur exprimenda. Hoc supposito responsionem esse, uti habet communis sensus Authorum, & colligitur manifestè ex Concilio Tridentino s. 14. c. 5. & quidem, ut ex eodem Tridentino P. Gobat tr. 6. n. 340. colligit, quædam